

“PLAN IS AARDIG, MAAR HOEFT NIET ELK JAAR OPNIEUW”

INTERVIEW MET PIERRE ALBERS, BABBERICH – KLEINFRUITTELER (3 HA KLEINFRUIT, FRAMBOZEN, BRAMEN EN RODE BESSEN)

VOEGT HET OPSTELLEN VAN HET PLAN IETS TOE AAN UW BEDRIJFSVOERING?

Aan de ene kant wel, aan de andere niet. Je stelt het plan voorafgaand aan het seizoen op, maar komt tijdens het seizoen knelpunten tegen waardoor je je niet meer aan het plan kunt houden. Ik zet in framboos bijvoorbeeld roofmijten uit om spint te bestrijden. Als je dan last krijgt van de frambooskever, is er maar één middel beschikbaar: Decis. Decis ruimt echter ook de nuttige organismen (bijv. de roofmijten) op. Dan is de biologische bestrijding weer teniet gedaan.

WAAR RICHT U ZICH OP BIJ HET OPSTELLEN VAN HET PLAN?

Ik stel het plan op om het seizoen voor te bereiden en zo min mogelijk gewasbeschermingsmiddelen te gebruiken. In plaats van onkruid te bestrijden door te spuiten, ga ik met de hak het perceel in.

WELKE NIEUWE MAATREGELEN HEEFT U IN 2005 UITGEVOERD?

In rode bes zet ik minder snel Decis in. Je hebt dan wel even last van dopluizen, maar die worden later in het seizoen door nuttige organismen opgeruimd.

VERANDERT U UW STRATEGIE DOOR HET PLAN?

Ik heb andere teeltmaatregelen genomen, bijvoorbeeld overkappen van het gewas, waardoor ik minder middelen kan gebruiken.

Het plan is wel aardig, maar eenmaal gemaakt hoeft het niet elk jaar opnieuw opgesteld te worden. De knelpunten blijven hetzelfde en als teler weet je dan wat je eraan moet doen.

“DOOR PLAN MEER WAARNEMEN”

INTERVIEW MET RICHARD MOLEMAN, HENGELO – VOORMAN BOOMKWEKERIJ BIJ MENKEHORST KWEKERIJEN BV (50 HA BOOMKWEKERIJ, CONIFEREN, BONSAI, HEESTERS, LAANBOMEN (CONTAINER))

VOEGT HET OPSTELLEN VAN HET PLAN IETS TOE AAN BEDRIJFSVOERING?

Ja, ik ben bewuster bezig met de gewasbescherming. Vroeger werd vaak preventief gespoten, nu spuiten we pas als er ziekten/plagen zijn waargenomen. We kijken nu veel meer in het gewas. Met behulp van bijvoorbeeld feromoonvallen kunnen we het juiste spuittijdstip bepalen. Door op het juiste tijdstip te spuiten, kunnen we met een bespuiting minder hetzelfde of zelfs een beter resultaat behalen. Dit is echter wel afhankelijk van de weersomstandigheden.

WAAR RICHT U ZICH OP BIJ HET OPSTELLEN VAN HET PLAN?

Ik richt me op minder middelengebruik, met name voor de bestrijding van onkruid. Omdat we een breed assortiment hebben, is het moeilijk om een strak plan op te stellen. De situatie is steeds anders en dat is van te voren moeilijk in te schatten. In overleg met DLV bekijken we de knelpunten dan tijdens het seizoen.

WELKE NIEUWE MAATREGELEN HEEFT U IN 2005 UITGEVOERD?

We hebben voor het eerst onkruid mechanisch bestreden. Met schoffelen hebben we een goed resultaat behaald, mede dankzij het droge weer. Omdat dit het eerste jaar is dat we schoffelen, doen we eerst een gedeelte van het bedrijf. Als het goed bevalt gaan we de mechanische onkruidbestrijding komend seizoen verder uitbreiden.

VERANDERT U UW STRATEGIE DOOR HET PLAN?

We hebben onze strategie wat betreft de onkruidbestrijding aangepast, zoveel mogelijk mechanisch i.p.v. chemisch. Ook controleren we het gewas op ziekten en plagen voordat we een bestrijding toepassen.

VOOR MEER INFORMATIE

CLM, CONTACTPERSONEN:
ERNA VAN DER WAL & YVONNE GOOIJER
T 0345 47 0700
DLV ADVIESGROEP NV, CONTACTPERSOON:
JACOB DOGTEROM
T 0317 491 578, 06 533 89 507

COLOFON
IN OPDRACHT VAN: LASER (LNV), VEWIN, HHNK
TEKST: YVONNE GOOIJER & ERNA VAN DER WAL - CLM
VORMGEVING: FRANCIEN DE GROOT - CLM
FOTO'S: CLM
ZIE OOK: WWW.CLM.NL

PLANMATIG OMGAAN MET GEWASBESCHERMING

NIEUWSBRIEF PLANMATIG OMGAAN MET GEWASBESCHERMING, NUMMER 4, JULI 2006

UW EERSTE WINST

NET ALS IN 2004 ZIJN OOK IN 2005 ALLE DEELNEMERS VAN HET PROJECT GEVRAAGD NAAR HUN ERVARINGEN MET WERKEN MET HET GEWASBESCHERMINGSPLAN. DEELNEMERS GAVEN AAN WELKE MAATREGELEN ZIJ HEBBEN UITGEVOERD EN OF HET PLAN HEEFT GELEID TOT BEDRIJFSVERBETERING EN MEER GEÏNTEGREERD WERKEN.

BEOORDELING PLAN

Deelnemers beoordeelden het plan dat zij met een adviseur hebben opgesteld met gemiddeld een 6+. Alleen de akkerbouw gaf het plan een onvoldoende (5). Het plan werd door de bloembollensector en boomtelers als beste beoordeeld met een 7.

Ruim tweederde van de deelnemers geeft aan dat hun bedrijf beter is geworden door het opstellen van het plan. Ze zijn door het plan meer gaan nadenken over de gewasbescherming en hebben er beter inzicht in gekregen. Slechts de helft van de deelnemers is meer geïntegreerd gaan werken door opstellen van het plan. Als reden hiervoor worden de volgende punten genoemd:

- deelnemer werkt al geïntegreerd;
- de kosten zijn te hoog;
- geïntegreerd werken biedt onvoldoende perspectief in de betreffende teelt.

ACTIEPUNTEN

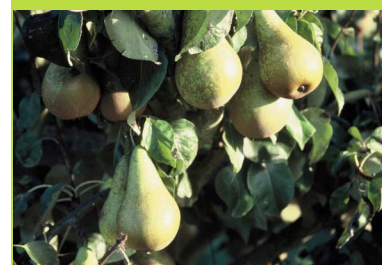
Het grootste gedeelte van de actiepunten (90%) zijn gedurende het seizoen ook daadwerkelijk uitgevoerd. De meeste uitgevoerde maatregelen zijn gericht op het waarnemen (visueel of met behulp van een Beslissing Ondersteunend Systeem (BOS)) van ziekten en plagen en het voorkomen ervan (bijvoorbeeld aaltjesbeheersstrategie, pootgoedcontrole en resistente rassen). Een derde van de deelnemers geeft aan van het plan te zijn afgeweken. Veel genoemde redenen hiervoor zijn: weersomstandigheden, hoge ziektedruk, onvoldoende werking van de maatregel en te hoge kosten.

SUCCESMAATREGELEN

De meerderheid van de deelnemers heeft dankzij het opstellen van het plan succesvolle maatregelen genomen. Over het algemeen worden de volgende maatregelen het meest genoemd: werken met lagere dosering van middelen, inzetten van middelen met lagere milieubelasting en goed waarnemen waardoor men tijdig kan reageren (tabel 1).

BEOORDELING DOOR BEDRIJFSBEGELEIDERS

Door het opstellen en bespreken van het plan met een adviseur komen aandachtspunten op het bedrijf aan het licht. Voor sommige adviseurs biedt het plan een handvat voor de teeltbegeleiding en geeft het de rode draad aan voor het teeltseizoen. Anderen zijn echter van mening dat het plan te algemeen is en in de kast blijft liggen.

TABEL 1 VEEL GENOEMDE SUCCESVOLLE MAATREGELEN PER SECTOR

Sector	Veel genoemde succesvolle maatregelen
Algemeen	Werken met lagere dosering en gebruik van minder belastende middelen Meer waarnemen en daardoor tijdig reageren
Akkerbouw	Werken met LDS-systeem, andere middelkeuze Scouten en gebruik BOS
Bollenteelt	Minder middel gebruiken door te letten op optimaal spuitmoment
Glastuinbouw	Goed waarnemen en tijdig reageren Inzetten natuurlijke vijanden Gebruik minder middel door plekgewijs spuiten
Boomteelt	Inzetten middelen met lagere milieubelasting Inzet natuurlijke vijanden en mechanische onkruidverwijdering
Vollegrondsgroenteteelt	Goed waarnemen en tijdig reageren Lagere dosering of middelen met lagere milieubelasting
Fruittenteelt	Bestrijdingsmethode; van bijv. perenbladvlo, perenknopkever, luizen en fruitmot

CONCLUSIE

Het plan uit 2003/2004 werd meer gewaardeerd dan het plan uit 2004/2005.

Het eerste plan was een bedrijfseigen plan, gericht op verbetering van de drie belangrijkste knelpunten op het bedrijf. Doordat het plan gericht was op knelpunten, leent het zich bijzonder goed voor een gebiedsgerichte invulling of het werken met eisen van ketenpartijen.

Het plan in het tweede projectjaar is aangepast zodat het voldoet aan de AMvB Geïntegreerde Gewasbescherming die in 2005 van kracht is gegaan. In dit plan moet de teler op 13 onderwerpen aangeven hoe hij zijn gewasbescherming geïntegreerd wil aanpakken. In tegenstelling tot het eerste plan geeft dit plan een volledige beschrijving van het bedrijf.

Het imago van het gewasbeschermingsplan bleek in beide jaren slecht, met name in 2005 omdat het verplichte logboek als een veel te zware administratieve last werd ervaren. Uit het project blijkt ook dat de praktijk over het algemeen welwillend tegenover het planmatige omgaan met gewasbescherming staat.

Het opstellen van een plan heeft vooral meerwaarde voor telers die nog relatief weinig geïntegreerd bezig zijn. Een knelpunt gerichte aanpak en het daaraan gekoppeld inbrengen van nieuwe kennis spreekt telers het meest aan.

GOUDEN TIPS !

HERKENNING VAN AALTJES

GA VANAF OPKOMST TOT HET SLUITEN VAN HET GEWAS (MEI-JULI) KIJKEN NAAR SLECHTE PLEKKEN OP HET PERCEEL. DE VORM VAN DE PLEKKEN ZEGT VAAK AL IETS OVER DE AANWEZIGE BESMETTING:

- SLECHTE GROEI VOLVELDS WIJST OP BESMETTING MET WORTELKNOBBELAALTJES OF EEN ZWARE AANTASTING MET WORTELLESIEAALTJES.
- REGELMATIG GEVORMDE VALPLEK WIJST OP BEGINNENDE AANTASTING VAN CYSTEAALTJES OF WORTELLESIEAALTJES.
- ONREGELMATIGE PLEK MET ZWAKKE EN GEZONDE PLANTEN WIJST OP TRICHODORUS-AALTJES.

BRON: ACTIEPLAN AALTJES-BEHEERSING, 2006. (WWW.KENNISAKKER.NL)

BODEMBEDEKKING BIJ AARDBEI

HET GEBRUIK VAN PLASTIC OF GRONDBEDEKKING KAN DE INZET VAN BODEMHERBICIDEN VERLAGEN. MOMENTEEL IS ENIGE UITBREIDING VAN GRONDBEDEKKING TE ZIEN IN DE TEELT VAN VROEGE AARDBEIEN. OOK ZIJN ER VOORDELEN NAAR OPBRENGST EN KWALITEIT. DE NADELEN ZIJN KOSTEN VOOR DE BEDEKKING ALSOOK DE ARBEID. DAAROM KOMEN DE BIOLOGISCH AFBREEKBARE FOLIES MEER IN BEELD. DEZE VERGEN GEEN AFVOERKOSTEN EN ARBEID. (VOLLEGRONDSGROENTE)

BLOEMBOLLEN

LET OP HET JUISTE SPIJTMOMENT EN SPIJT BIJ IDEALE WEERSOMSTANDIGHEDEN. BIJ WARM WEER HEEFT EEN BESPUITING MET KARATE, SOMICIDIN OF DECIS VOOR 18.00 UUR, GEEN OF SLECHTS EEN HEEL MATIG EFFECT. SPIJT MET WARM WEER 'S AVONDS. VOOR EEN VUURBESTRIJDINGSMIDDEL IS HET VAN BELANG OF HET EEN CONTACT- OF LOKAAL-SYSTEMISCH MIDDEL IS. CONTACTMIDDELEN ALS SHIRLAN EN MANCOZEB KUNNEN VAAK GEDURENDE DE GEHELE DAG GESPOTEN WORDEN. (LOKAAL) SYSTEMISCHE MIDDELEN ALS FOLICUR EN PROCHLORAZ-BEVATTENDE MIDDELEN, KOMEN BIJ TOEPASSING TIJDENS DE ZONNIGE WARME UREN SLECHT TOT HUN RECHT. FLINT, KENBYO EN NAUTILUS WERKEN ONDER DIT SOORT OMSTANDIGHEDEN BETER.

GOUDEN TIPS !

LUISTBESTRIJDING EN GEWIS

EEN BESLISSINGSONDERSTEUNEND SYSTEEM ALS GEWIS KAN OOK VOOR EEN OPTIMALE TOEPASSING VAN LUIZENMIDDELEN EEN GOED HULPMIDDEL ZIJN. GEWIS (GEWASBESCHERMING EN WEER INFORMATIE SYSTEEM) BRENGT DE RELATIE TUSSEN HET WEER EN DE EFFECTIVITEIT VAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN IN BEELD. OOK VOOR DIVERSE LUIZENMIDDELEN KAN EEN GOED OVERZICHT OPGESTELD WORDEN OM TE BEOORDELEN OP WELK MOMENT VAN DE DAG HET BESTE TOEPASSINGSMOMENT AANWEZIG IS. BIJ GOEDE TOEPASSINGSMOMENTEN KAN IN EEN AANTAL GEWASSEN DE DOSERING VAAK NOG WAT VERLAAGD WORDEN (SOMS TOT 60%) MET GELIJKBLIJVEND GOED RESULTAAT. IN DE PRAKTIJK ZIJN HIERVAN DIVERSE VOORBEELDEN BEKEND VAN DE LUISTBESTRIJDING IN ERWTEN EN GRANEN MET O.A. HET MIDDEL PIRIMOR. (AKKERBOUW)

GEBRUIK VAN KLEUREN

BIJ HET GEBRUIK VAN BIOLOGISCHE BESTRIJDERS ONTSTAAT ER VAAK EEN EVENWICHT IN HET GEWAS. GEVOLG HIERVAN IS DAT ER STEEDS MEER PLEKKEN ONTSTAAN DIE VAAK LASTIG TERUG TE VINDEN ZIJN. DOOR HET GEBRUIK VAN GEKLEURDE CLIPS DIE AAN DE SYSTEMEN KUNNEN WORDEN GEKLIKT OF AAN DE GEWASDRADEN BOVEN HET GEWAS, KUNNEN AANTASTINGSPLEKKEN GOED WORDEN TERUGGEVONDEN TIJDENS HET SCOUTEN. MAAK HIERVOOR WEL DUIDELIJKE AFSPRAKEN BINNEN HET BEDRIJF EN GEEF ELKE AANTASTER EEN APARTE KLEUR. BIJVOORBEELD ROOD IS SPINT, GEEL IS WITTEVLIEG, BLAUW IS LUIS ETC. ZO MIST U EEN NIEUWE OF EEN OUDERE PLEK NIET TIJDENS DE SCOUTINGS-RONDE. (GLASTUINBOUW)

FRUITMOT-BESTRIJDING

BIJ LAGE DRUK IS DE STRATEGIE TE REAGEREN OP FEROMONVALVANGSTEN MET FRUITMOTVIRUSSEN ZOALS CARPOVIRUSINE OF MADEX. BIJ HOGE DRUK WORDEN DE VALVANGSTEN GEBRUIKT OM DE TIMING VAN DE BESPUITINGEN TE OPTIMALISEREN. BIJ AANTASTINGSDRUK GELDT OOK EEN ANDERE MIDDELENKEUZE, BIJVOORBEELD DECIS. DIT MIDDEL HEEFT ECHTER BELANGRIJKE NADELEN, ZOALS HET DODEN VAN NUTTIGE INSECTEN, EN MOET DAAROM ALLEEN BEPERKT WORDEN INGEZET. (FRUITTEELT)

“MINDER BRANDJES BLUSSEN DOOR PLAN”

INTERVIEW MET WIM IN 'T VELD (DIRECTEUR MOL AGROCOM).

HOE ZIET UW PLAN ERUIT?

Wij gaan uit van het standaard plan met de 13 punten uit de AMvB en hebben dit voor onze klanten verder aangevuld met onderwerpen als zaaizaad, pootgoed en meststoffen. We zorgen voor meer diepgang in het plan wat betreft middelenkeuze en -dosering. Het gewasbeschermingsplan is binnen ons bedrijf helemaal geautomatiseerd, telers kunnen op onze website inloggen en hun plan daar bekijken.

HEEFT HET PLAN EFFECT OP DE MANIER VAN WERKEN VAN DE TELER?

Het plan heeft zeker effect. Voorafgaand aan het seizoen wordt een strategie bepaald, telers zijn hierdoor meer preventief bezig en hoeven minder 'brandjes te blussen'. Door de strategie van te voren te bepalen, gaan telers ook meer geïntegreerd werken. Een actueel voorbeeld hiervan is Alternaria in aardappel. Afhankelijk van de rassenkeuze kan de bestrijdingsstrategie worden bepaald. Als een teler voor een ras heeft gekozen dat vatbaar is voor deze ziekte, kan hij daar van tevoren al rekening mee houden.

WORDT HET PLAN ELK JAAR AANGEPAST OF BLIJFT HET VRIJWEL HETZELFDE?

Elk jaar wordt de strategie aangepast op basis van ervaringen van het afgelopen seizoen. Samen met de teler wordt de strategie voor het komende jaar doorgesproken en opgesteld. Gelukkig is de verplichting van het bijhouden van een logboek vervallen. Omdat telers nu afwijkingen van het plan niet meteen hoeven te registreren, kan het plan gedetailleerder worden opgesteld.

WAT IS UW MENING OVER HET VERPLICHTE KARAKTER VAN HET PLAN?

Het plan heeft ertoe bijgedragen dat geïntegreerde teelt ook bij telers die niet voorop lopen 'in the picture' komt. Telers hebben soms toch een steuntje in de rug nodig. De gewasbeschermingsmiddelenverdeling probeert een breed middelenpakket te behouden. Door het gewasbeschermingsplan wordt dit mogelijk. We kunnen aantonen dat we goed met middelen omgaan en dat heeft ook effect op de toelating van middelen. Bovendien vind ik het noodzakelijk dat de bedrijven kunnen laten zien dat ze maatschappelijk verantwoord bezig zijn.

“PLAN IS BASIS”

INTERVIEW MET ADRI VAN ECK (ADVISEUR KLEINFUUIT DLV).

HOE ZIET UW PLAN ERUIT?

Ik werk volgens het standaard plan met de 13 punten uit de AMvB. Na het bespreken van de algemene zaken ga ik verder in op eventuele knelpunten en oplossingen hiervoor. Bij oplossingen kijken we eerst naar het voorkomen van ziekten en plagen en vervolgens pas naar maatregelen die genomen kunnen worden om deze ziekten en plagen te bestrijden.

HEEFT HET PLAN EFFECT OP DE MANIER VAN WERKEN VAN DE TELER?

Het merendeel van de kleinfruiteelers beschouwt het plan als een extra belasting, waar ze niet veel aan hebben. Binnen de kleinfruiteelt hebben we een strategie ontwikkeld die inmiddels is ingeburgerd bij de klanten. Ze werken al zoveel mogelijk geïntegreerd. In sommige teelten (bijvoorbeeld bramen) is het ook niet altijd mogelijk geïntegreerd te werken.

Telers die onvoldoende kennis hebben, vulden vaak standaardformulieren in en krijgen hierdoor niet meer kennis. Telers met een contract bij een van de voorlichtingspartijen komen juist door het contact met de bedrijfsbegeleider in de gelegenheid meer kennis op te doen en hun beslissingen weloverwogen te nemen. Als de bedrijfsvoorlichter de uitgangspunten van een geïntegreerde teeltwijze uitdraagt, heeft dat een effect op de manier van werken van de teler.

WORDT HET PLAN ELK JAAR AANGEPAST OF BLIJFT HET VRIJWEL HETZELFDE?

Ik ga in de winter alle klanten langs en bespreek dan de knelpunten waar ze afgelopen seizoen tegenaan gelopen zijn. Vervolgens gaan we in op het voorkomen van deze knelpunten in het komende seizoen. We kijken dan eerst hoe problemen te voorkomen zijn. Mocht ingrijpen noodzakelijk zijn, dan zetten we eerst biologische bestrijding in en vervolgens pas chemische bestrijding. Voor biologische bestrijding geldt wel dat dit economisch verantwoord moet zijn.

Ik probeer altijd een natuurlijk evenwicht te creëren door goed op te letten met het gebruik van insecticiden. Het is zaak dat de 'goede' insecten geen schade oplopen.

WAT IS UW MENING OVER HET VERPLICHTE KARAKTER VAN HET PLAN?

De achterliggende gedachte van het plan is goed, telers moeten het zien als basis en daarvan uitgaan. De verplichting wekt echter wrevel op bij telers. Binnen het kleinfruit doen we het al heel goed. In het plan wordt opgeschreven wat we al doen en het voegt daardoor niet veel toe.